

16.1.2023

Asia: HE 308/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamisesta

Rautavaaran kunnan kirjallinen asiantuntijalausunto

Rautavaaran kunta esitti Tiilikkajärven kansallispuistoa koskevan laajennusaloitteen ympäristöministeriölle elokuussa 2020. Keväällä 2021 Rautavaaran kunta asetti työryhmän Tiilikkajärven kansallispuiston laajennuksen edistämiseksi. Työryhmän työn pohjalta Rautavaaran kunta käynnisti marraskuussa 2021 kansallispuiston laajennuksen tarkempaa suunnittelua varten Master Plan -hankkeen, jonka päätteeksi Rautavaaran kunta luovutti laajennuksen Master Plan -suunnitelman ympäristöministeriölle 31.5.2022. Laajennuksen Master Plan -suunnitelma kuvastaa edelleen Rautavaaran kunnan näkemystä, kuinka Tiilikkajärven kansallispuistoa tulisi laajentaa ja kehittää. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamisesta on pitkälle Master Plan -suunnitelman mukainen, josta Rautavaaran kunta on tyytyväinen.

Hallituksen esitys toteuttaa Osallistava ja osaava Suomi - sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta hallitusohjelmaa, johon on sisällytetty kirjaus kansallispuistoverkoston laajentamisesta. Tavoite sisältää sekä uusien kansallispuistojen perustamisen että jo olemassa olevien puistojen laajentamisen.

Hallituksen esityksen tavoitteena on Tiilikkajärven kansallispuistoa laajentamalla toteuttaa jo luonnonsuojeluun varattujen alueiden suojelu kansallispuistona sekä saattaa uusia, nykyään metsätalouskäytössä olevia alueita suojelun piiriin ja edistää näin luonnon monimuotoisuuden suojelua. Tavoitteena on luoda laaja ja eheä luonnonsuojelullinen kokonaisuus sekä virkistyskäyttöinen yhteys Tiilikan, Pumpulikirkon ja Metsäkartanon välille. Esityksen tavoitteena on lisäksi kansallispuiston laajentamisella parantaa edellytyksiä luontomatkailun kehittämiseksi Rautavaaran kunnassa ja siten tukea itäisen Suomen elinvoiman vahvistamista, mitä Rautavaaran kunta pitää erittäin hyvänä.

Rautavaaran kunta toteaa hallituksen esityksen mukaisen laajennuksen aluerajauksen olevan ensisijainen vaihtoehto. Kunta kuitenkin tiedostaa, että esitetty kansallispuiston laajennusalue menee osittain päällekkäin Metsähallituksen jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen havaintoalueen kanssa. Esitetystä kutsusta huolimatta Metsähallituksen edustajat eivät olleet mukana Tiilikkajärven kansallispuiston laajennuksen Master Plan -hankkeen ohjausryhmässä. Tästä syystä jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen havaintoalueen merkittävyys ja sille tärkeimmät alueet eivät olleet Rautavaaran kunnan tiedossa riittävässä määrin ennen kuin vasta Master Plan-hankkeen päättymisen jälkeen keväällä 2022. Rautavaaran kunta toteaa, että myös kunnalla on halua sovittaa yhteen ensisijainen tavoite kansallispuiston laajennuksesta ja toisaalta mahdollistaa jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen havaintoalueen toiminnan jatkuvuus Rautavaaralla.

Hallituksen esityksessä Tiilikkajärven kansallispuiston laajennus aluekokonaisuudelle olisi tarkoitus toteuttaa kahdessa osin rinnakkaisessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa Tiilikkajärven kansallispuistoa laajennettaisiin lakiesityksellä vain valtion omistuksessa olevalle noin 2470 hehtaarin aluekokonaisuudelle. Koska aluekokonaisuus on hallituksen esityksen antamisen jälkeen siirtynyt kokonaisuudessaan Suomen valtion omistukseen (vaihtokirja 19.12.2022 jolla Tornator Oyj:n omistuksessa ollut noin 1500 hehtaaria siirtyi Suomen valtion omistukseen), tulisi esitetty kansallispuiston laajennus tehdä koko aluekokonaisuudelle yhdellä kertaa.

Rautavaaran kunta esittää aluerajaukseen muutosta, jossa Metsäkartanon kaavoitettu alue on alueen jatkokehityksen helpottamiseksi rajattu laajennusalueen ulkopuolelle. Nuorisokeskus Metsäkartano suhtautuu kansallispuiston laajennusesitykseen myönteisesti ja sen toiminnan näkökulmasta kansallispuiston laajennuksella on erittäin suuri myönteinen merkitys. Puiston laajennus tukee luontomatkailun ja ympäristö- ja luontokasvatuksen kehittymistä alueella ja laajennuksen

toiminnallisena painopisteenä voisikin olla juuri luonto- ja ympäristökasvatus. Nuorisokeskus Metsäkartano voi luontevasti toimia kansallispuiston opastuskeskuksena, sillä valmis infra ja palvelut mahdollistavat opastuskeskuksen toiminnan rakentamisen varsin pienillä investoinneilla. Lisäksi alueella on Metsäkartanon läheisyyteen sijoittuvaa moottorikelkkareitistöä, jonka olemassaolo ja kehittäminen tulee turvata myös osana kansallispuistoa. Haravalehdon alueeseen laajennusalueen itäreunassa Ylä-Keyrittyjärven alueella toivottaisiin olevan leveämpi maayhteys.

Rautavaaran kunta esittää harkittavaksi, että kansallispuiston laajentuessa säilytetään hirvieläinten metsästysoikeudet ja metsästysmahdollisuudet entisellään alueilla, jotka eivät ole retkeilyn kannalta avainasemassa.

Laajentamalla Tiilikajärven kansallispuistoa pääsääntöisesti hallituksen esittämällä tavalla luodaan erinomainen kokonaisuus, joka palvelee alueen kaikkia käyttäjäryhmiä ja vahvistaa alueen elinvoimaa sekä toteuttaa sekä hallitusohjelman että ympäristöministeriön esityksen tavoitteet.

Rautavaaran kunta
Kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen
(lausunnon antamisen toimivalta hallintosäntö 19 §, 18. kohta)

